

SZÁZ ÉVE VETETTE PAPIRRA

Fazekas József világháborús naplójából

Közreadja: Kocsis Sándor

Kijöttem a kórházból, kimentünk az állásba, nem volt semmi lövöldözés, de annál több munka. Állandóan, éjjel-nappal az állást építettük. Az olaszoktól jött a támadás, reggel 8 órakor kezdődött, ekkor én egy kis hegyi ágyútól megsebesültem. Szerencsére este a mi csapataink ellentámadásba mentek át és sikerült visszaverni az olaszokat. Így szabadultam ki este 10 órakor a kavernából. A szanitécek bekötöztek, és ez luxus, gyorsan levitettek a kórházba. Itt voltam 12 napig. A századhoz 16-án értem vissza, addigra már előbbre mentek egy szétlőtt falúig. Egy agyonbombázott ház pincéjében voltunk, ezt az olaszok tudták és állandóan lőttek, támadtak, néhány halottat és sebesültet is veszítettünk. Május 13-án le lettünk váltva és visszamentünk Triestbe, azután Neumarchba, innét 10-én hazajöttem 14 napos szabadságra. De nem volt jó ideháza sem, mindenféle hiány van, mindenért sort kell állni, semmi kedvem semmihez. 27-én letelt a nyomorult szabadságom, este 10 órakor indultam vissza, 28-án reggel értem Bécsbe, este 11-kor Bozenba. Ahogy a kapitány úrnál jelentkeztem, megkaptam a II. oszt. ezüst vitézségi érmet, amit azért kaptam, mert még sebesülten is mentettem a géppuskát.

4-én megkaptam a beosztásomat. Ez egy magas, meredek, szép fenyőfás hegy volt, én kerültem 6 emberrel a hegy csúcsára. Kaptuk a parancsot, hogy itt ma-

radunk a tél alkalmával hosszabb ideig, ezért az állásunkat ki kell építeni. Először is lépcsőt kellett építeni, hogy fel tudjunk menni, olyan meredek volt. Megcsináltuk az állásunkat, hogy jó kilövés legyen, azután a barakkot, ahol télen meghúzódunk. Kezdünk tétre fát összehordani, sokat dolgozunk, de valamennyire védve is vagyunk. (...)

10-én írta az öcsém, hogy megsebesült, haslövést kapott. (...)

28-án mondták a tisztiek, hogy Románia hadat üzent Ausztria-Magyarországnak. 30-án elesett Brassó. (...)

Szeptember 4-én elkezdett a hó esni, annyira esik, hogy mindent eltakar,

vannak helyek, ahol 4 méter magas. Az a század, ami a hegy lábánál van, már a hólavínaktól be van takarva, lövöldözéssel adnak életjelt, nem tudnak kijönni a kavernából vagy a barakkból. Minden század kirendelt egy csoportot, akik a hó takarástól őriztek bennünket. Fel lettek szerelve hótalpakkal, hegymászó botokkal és van kötélletra is. Sokszor vannak olyan hólavínok, hogy embereket sodornak el. Tőlünk is elvitt kettőt, akiket soha nem láttunk többé. 10-én megkezdtek az offenzívát Románia ellen, nyomták vissza az oláhot. 26-án előléptettek patrol-führernek [járőr vezető] én lettem az 5. tábori őrsparancsnok. Előttünk egy hatalmas vízmosság, az választ el az olaszoktól bennünket.

Nov. 3-án megkérdezték: előttünk van egy olasz gépfegyverállás, azt kell lehozni. A zászlóaljából 40-en jelentkezünk. Fábrián zászlós úr lett a parancsnokunk. Gyanús a dolog, leérünk a konyhához, jó káposztagulyás, négy tartalék konzerv, egy egész kenyér. Na, fiúk, az már biztos, hogy minket becsaptak, mondjuk csendesesen egymás közt. [Igen nehéz feladatra küldték őket! - K. S.] Megyünk egy drótpálya állomásig, az majd viszi a felszerelést, mi megyünk utána komótosan, a pályánál a 13-as honvédek dolgoznak, kérdik, hová mentek bajtársak? Még nem tudjuk, volt a felelet. Azt mondja az egyik, látjátok azt a kiemelkedő csú-

II. oszt. ezüst vitézségi érem

csot, az a Monte Colbricon, azt mi 7-szer sturmoltuk [rohamoztuk], és az egész ezred itt van, amit láttok, a többi sebesült és halott. Este 10 óra táján felértünk egy hosszú barakkhoz, van bor és pálinka, azt mondja a zászlós úr, ihatunk amennyi csak kell, a flaskákat is meg lehet tölteni, vannak új cipők, ruhák, hóköpeny. Elindultunk. 12 kor értünk a Colbrico alá. Mondja a zászlós, ezt a hegyet el kell venni az olaszoktól, mert ezen van a megfigyelője, a vasútállomást innen jól lehet látni, és állandóan lövik, az egész hadtánp innen van kielégítve, ezért nagyon fontos, hogy ezt a hegyet az olaszoktól elvegyük. Itt ez a meredek, kimagasló szikla, az oldalába kötelek, be vannak vésvé póznák, nekitámaszkodva - ha a parancsot adom - felmászva, egy tolni, egy húzni, megsturmoljuk. Elosztott bennünket, most bújjunk a hegy tövibe, mert kezdődik az erős tűzérségi támadás. Öt percig lőnek, és már halatszik: spicz-ék előre! - igen, de visszastek, mert az olaszok fejbe találták kézigránáttal. Gyerünk fiúk, hurrá, hurrá, elkezdünk ordítani és nyomjuk egymást, és húzzuk a kötélen és durungon, és nagy gyorsasággal elfoglaltuk a Colbricon... Miénk a hegy... 6-an maradtunk épségbe [negyvenen indultak], a zászlós úr örömben felállt a homokzsákokból épített kis fedezék tetejére és veri össze a tenyerét: bravó, bravó, miénk a Colbrico - erre az olaszok felé leesik és többé ötlet nem láttuk.

Hat Évi Katonai Legénységi Szolgálati Jel (A kereszt közepén babérkoszorúban a le-szolgált évek száma látható római számmal)

Négy gépfegyvert és pár foglyot is ejtettünk, rengeteg kézigránátot zsákmányoltunk. A homokzsákokat átrakjuk, kérünk erősítést, de nem jön, pedig csak 6-an vagyunk. Kezdenek az aknavetőkből dobálni, mozog az egész hegy, egymás hátra bújunk a kis homokzsák fedezékben... 5 óra, 6 óra, aknavetőzapor, minden összetört, csak ide közeink nem talált, pedig csak egy csapás, és senki nem él a csúcson. 8 óra: támadni készülnek, sorakoznak a hegy alá, vannak pár százan segítséget kérünk... halló, halló, szól a telefonista, harminc és feles csomagot kérünk az olaszok közé. Telibe találta, embercápatok lógtak a fákon, így tudtuk hatan megtartani az olaszoktól elvett állásunkat 24 órán keresztül. Le lettünk váltva, az erődítménybe mentünk 8 nap szá-

badságra. Amíg a környéken maradtunk, a mi gépfegyvereink tartották a csúcsot.

21-én mondták a tisztek, hogy meghalt a király, I. Ferencz József. 25-én felesküdtünk az új királynak, IV. Károlynak. December 12-én rengeteg hó esett, két ebédhordó katonát lesodort több mint 500 méter mélységbe, soha többé nem láttuk. 14-én leküldtem egy embert reggeliért, de még délbe sincs itt. Leküldtem a másikat, este sötét van, nem jön egy sem. Leküldtem a harmadikat vacsoráért, már csak hárman vagyunk, éhesek. Végre 9 óra felé hallom, kiabálnak, ledobtam nekik a kötélletrát, ennek segítségével sikerült őket felhuzigálni. Teljesen el voltak ázva, a másik kettő pedig agyonfagyva reggeltől a poszton.

A Karácsonyt is itt töltöttük, még kis karácsonyfát is állítottunk, a kapitány úrtól Triesztből egy rózsagyökér pipát kaptam ajándéku. Az ünnepek szép csendesen teltek el. 30-án megkoronázták az új királyt, 31-én jött a hír, hogy IV. Károly és II. Vilmos császár felajánlották a békét, de az ellenfelek nem fogadták el. 1917. jan. 10. Én másodszorra is megkaptam a II. oszt. vitézségi érmet a Colbricon elfoglalásáért. 16-án jött az új király inspizérungot tartani. Minden századból hárman lementünk Predazóba, osztrák himnusszal és zeneszóval fogadjuk a királyt, felsorakoztunk, ellépkedett előttünk, mindenkit megkérdezett, hogy hol és miért kapta a vitézségi érmét. Aztán megdicsért.

Fazekas József (1890 Somogyszob - 1944 Budapest) élete végéig isteni csodának tartotta, hogy túlélte a háborút. 1914. augusztus 3-án az 1. kerékpáros vadász zászlóaljhoz osztották be, ennek kötelékében harcolt tizenegy hónapon át az orosz fronton, majd Olkuck, Wodriszlaw, Kielce, Tarnow, Krakkó környékén. Részt vett a gorlicei áttörésben is. 1915. május 26-án az olasz frontra vezényelték. Itt az isonzói és piavei csatákban harcolt. Egy alkalommal megsebesült. Kitüntetései: Ezüst Vitézségi Érem (2x) - Cs. és Kir. Sebesülési Érem - Hadi emlékérem - Hat Évi Katonai Legénységi Szolgálati Jel. 1918. november 11-én szerelt le. A háború után a Budapest Székesfőváros Közlekedési Részvénytársaságnál (BESZKÁRT) dolgozott villamos-kocsivezetőként.